

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์กับครูประถมศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การนิเทศ และความรู้ลึกซึ้งพอใจต่ออาชีพศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การสอน และวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์กับครูประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ปีการศึกษา 2529 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากประชากรจริงได้ตัวอย่างประชากร 160 คน

1.2 ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ปีการศึกษา 2529 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากประชากรจริงได้ตัวอย่างประชากร 395 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 50 ข้อ ซึ่งได้รับการตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสมและสำนวนภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจได้วิเคราะห์ค่าร้อยละ และสรุปในรูปของตารางและความเรียง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา ทั้ง 50 ข้อ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายค่าน วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ค่า t (t -test) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศเป็นรายข้อและรายค่านระหว่างกลุ่มจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การนิเทศ และความพึงพอใจในวิชาชีพศึกษานิเทศก์ และวิเคราะห์ค่า F (F -test) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศ เป็นรายข้อระหว่างกลุ่มจำแนกตามกลุ่มอายุ ประสบการณ์การสอนและวุฒิการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 30-34 ปี มีประสบการณ์การนิเทศมากกว่า 2 ปี และมีความรู้ลึกถึงพอใจต่ออาชีพศึกษานิเทศก์

1.2 ครูประถมศึกษาคือส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 30-34 ปี มีประสบการณ์การสอน 5-9 ปี วุฒิต่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การนิเทศและความพึงพอใจต่ออาชีพศึกษานิเทศก์

2.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามตัวแปรตามเพศ ผลของการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่ม ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำในเรื่อง การกระตุ้นผู้ร่วมงานอื่นนอกเหนือจากผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน และการกระตุ้นให้กำลังใจ และชี้แนะครูได้ค้นพบความสามารถของตน ด้านมนุษยสัมพันธ์ในเรื่องการยกย่องชมเชยครูแก้ปัญหาส่วนตัวและการสอน โดยการรับรู้ของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามตัวแปรตามอายุ ผลของการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่ม ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี 25-29 ปี 30-34 ปี 35-40 ปี และ 45 ปีขึ้นไป ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำในเรื่องการกระตุ้น

ผู้ร่วมงานอื่นนอกเหนือจากผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน คำแนะนำสัมพันธ์ในเรื่องความสนใจในความต้องการ และสนองต่อความต้องการของครูเพื่อประโยชน์การสอน และการมีความพร้อมในการช่วยเหลือครูแก้ปัญหาส่วนตัวและการสอนตามกระบวนการกลุ่มในเรื่องการให้ครูทุกคน เห็นความสำคัญและร่วมมือในการวางแผน และการสนับสนุนให้ครูทุกคนมีโอกาสตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน โดยการรับรู้ของกลุ่มอายุ 40-45 ปี 30-34 ปี 30-34 ปี 35-39 ปี และ 30-34 ปี ตามลำดับ สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามตัวแปรด้านประสบการณ์การณ์เทศ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่ม ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ ทั้งที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี และมากกว่า 2 ปี ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำในเรื่องการกระตุ้นผู้ร่วมงานอื่นนอกเหนือจากผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน และการส่งเสริมให้ครูริเริ่มพัฒนาการเรียนการสอน และด้านกระบวนการกลุ่มในเรื่องการให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญและร่วมมือกันในการวางแผน ความสนใจต่อการทำงานของกลุ่มครูเสมอ การสนับสนุนให้ครูมีการประเมินผลร่วมกัน และการให้ครูประเมินผลงานเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงงาน โดยการรับรู้ของกลุ่มประสบการณ์การณ์เทศต่ำกว่า 2 ปี สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด

2.4 เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามตัวแปร ด้านความพึงพอใจต่ออาชีพศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่มตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ ทั้งที่มีความพึงพอใจต่ออาชีพศึกษานิเทศก์ และไม่พึงพอใจ ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำในเรื่องการสร้างสรรค์งานใหม่อยู่เสมอ และการตัดสินใจแก้ปัญหาจากข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน

คำแนะนัยสัมพันธ์ในเรื่องการมีความเชี่ยวชาญทางวิชาการจนเป็นที่ยอมรับของครู โดยการรับรู้ของกลุ่มที่ไม่พึงพอใจในอาชีพสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การสอนและวุฒิการศึกษา

3.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่มตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำในเรื่องการส่งเสริมให้ครูริเริ่มพัฒนาการเรียนการสอน โดยการรับรู้ของเพศหญิงสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษาจำแนกตามตัวแปรด้านอายุ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่มตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี 25-29 ปี 30-34 ปี 40-44 ปี 45-49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำในเรื่องการทำงานมากขึ้นเพื่อให้งานที่ริเริ่มประสบความสำเร็จ และการเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง คำแนะนัยสัมพันธ์ในเรื่องการสังเกต ความรู้สึกของครูไ้รวดเร็วและหาวิธีจริงใจไปสู่แนวทางที่พอใจและการติดต่อกับหน่วยงานอื่น เพื่ออำนวยความสะดวกครู โดยการรับรู้ของกลุ่มอายุ 45-49 ปี มากกว่า 50 ปี มากกว่า 50 ปี และ 25-29 ปี ตามลำดับ สูงกว่าอายุอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามตัวแปรด้านประสบการณ์การสอน

พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่ม ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี 5-9 ปี 10-14 ปี 15-19 ปี 20-24 ปี และ 25 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามตัวแปรด้านวุฒิการศึกษา

พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่มตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา วุฒิกการศึกษา ป.กศ. หรือเทียบเท่า ป.กศ. สูง หรือเทียบเท่า และปริญญาตรี ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำในเรื่องการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูให้บรรลุเป้าหมาย การแจ้งวัตถุประสงค์ก่อนให้ครูลงมือปฏิบัติงาน การช่วยให้กลุ่มครูวางแผนได้ถูกต้อง รวดเร็ว การริเริ่มใช้วิธีการใหม่ในการแก้ปัญหา การสนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเต็มใจร่วมปฏิบัติงานตามแผน การกระตุ้นให้กำลังใจและชี้แนะครูได้ค้นพบความสามารถของตนเอง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้ร่วมงานปรับปรุงตัวเอง การส่งเสริมให้ครูริเริ่มพัฒนาการเรียนการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ในเรื่องความสนใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู และร่วมแก้ปัญหาด้วยความเต็มใจ โดยการรับรู้ของครู วุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่าสูงกว่าวุฒิอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งหมด

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์กับครูประถมศึกษา

พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำมนุษยสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่ม ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ กับครูประถมศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกด้านและทุกข้อรายการดังนี้-

4.1 ด้านความเป็นผู้นำ ศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษามีการรับรู้แตกต่างกันมากที่สุดคือ การจูงใจครูและผู้อำนวยการให้ความร่วมมือปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ศึกษานิเทศก์ทำงานมากขึ้นเพื่อให้งานที่ริเริ่มประสบความสำเร็จ ส่วนข้อรายการที่รับรู้แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ การประเมินผลงานต่าง ๆ เป็นระยะของศึกษานิเทศก์

4.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา มีการรับรู้แตกต่างกันมากที่สุดคือ การให้กำลังใจ ชมเชยครูและผู้อำนวยการที่ประสบความสำเร็จ รองลงไปคือ การยกย่อง ชมเชยครูที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ ส่วนข้อรายการที่มีการรับรู้แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์มีความเชี่ยวชาญจนเป็นที่ยอมรับ

4.3 ด้านกระบวนการกลุ่มศึกษานิเทศก์ และครูประถมศึกษา มีการรับรู้แตกต่างกันมากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์สนใจต่อการทำงานของกลุ่มครูเสมอ รองลงไปคือ ศึกษานิเทศก์ให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญ และร่วมมือกันในการวางแผน ส่วนข้อรายการที่มีการรับรู้แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์ให้ครูในกลุ่มลงมือปฏิบัติงานภายหลังจากการวางแผนด้วยตนเอง

เมื่อศึกษาคะแนนเฉลี่ยแล้วพบว่าคะแนนเฉลี่ยของศึกษานิเทศก์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของครูประถมศึกษาทุกข้อรายการ แสดงว่าศึกษานิเทศก์รับรู้ว่าคุณสมบัติมากกว่าแต่ครูประถมศึกษารับรู้ว่าคุณสมบัติที่น้อย

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา ผู้วิจัยได้จัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ กับครูประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 พบว่ามีข้อที่ควรอภิปราย และเสนอแนะดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย อายุระหว่าง 30-34 ปี มีประสบการณ์การนิเทศมากกว่า 2 ปี และมีความ หิงพอใจต่ออาชีพศึกษานิเทศก์ สำหรับครูประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 30-34 ปี มีประสบการณ์การสอน 5-9 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์ และครูประถมศึกษาจะมีความคล้ายคลึงกันทั้งด้านเพศ อายุเฉลี่ย ระดับวุฒิการศึกษา โดยศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอจะรับจากครูผู้มี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเช่นกัน และมีประสบการณ์การสอนมาไม่น้อยกว่า 4 ปี ซึ่งเมื่อรวมกับประสบการณ์การนิเทศประมาณ 2 ปีขึ้นไปแล้ว ประสบการณ์ทางด้านการ ศึกษาของทั้งศึกษานิเทศก์และครูจะอยู่ในระดับเดียวกันคือประมาณ 5-9 ปี ดังนั้น ทั้งระดับอายุ ประสบการณ์ความรู้ ความสามารถต่าง ๆ จะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน แต่แตกต่างกันในด้านวุฒิเทศก์กับผู้รับการนิเทศเท่านั้น

2. การเปรียบเทียบเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

2.1 สมมุติฐานการวิจัย พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์- อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ การนิเทศ และความรู้สึกรับรองพอใจต่ออาชีพไม่แตกต่างกัน

2.1.1 พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและ กิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามเพศ จากผลวิจัยปรากฏว่า ทั้งศึกษานิเทศก์ชายและศึกษานิเทศก์หญิง ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแสดงว่า

ศึกษานิเทศก์ชายและหญิงมีพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาทุกด้านไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าเพศไม่ใช่ตัวแปรสำคัญ ที่จะทำพฤติกรรมการนิเทศแตกต่างกันได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีการรับรู้สูงกว่าในเรื่องการกระตุ้นผู้ร่วมงานอื่น นอกเหนือจากปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน และการกระตุ้นให้กำลังใจและชื่นชม ครูได้ค้นพบความสามารถของตน การยกย่องชมเชยครูที่ประสบความสำเร็จต่อบุคคลอื่น เสมอ และการมีความพร้อมในการช่วยเหลือครู แก้ปัญหาส่วนตัวและการสอน

2.1.2 พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามอายุ จากผลการวิจัยปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี 25-29 ปี 30-34 ปี 35-39 ปี และ 40-44 ปี ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านกระบวนการกลุ่มซึ่งแสดงว่าศึกษานิเทศก์ที่มีอายุแตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มอายุ มีพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าอายุไม่ใช่ตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้พฤติกรรมการนิเทศแตกต่างกันได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการรับรู้ของกลุ่มอายุ 40-45 ปี สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ในเรื่องการกระตุ้นผู้ร่วมงานอื่นนอกเหนือจากปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มอายุ 30-34 ปี สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ในเรื่องความสนใจในความต้องการและสนองต่อความต้องการของครูเพื่อประโยชน์การสอน และการมีความพร้อมในการช่วยเหลือครูแก้ปัญหาส่วนตัวและการสอน การสนับสนุนให้ครูทุกคนมีโอกาสตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน และกลุ่มอายุ 35-39 ปี สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ในเรื่อง การให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญและร่วมมือในการวางแผน

2.1.3 พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามประสบการณ์การนิเทศ จากผลการวิจัยปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี และมากกว่า 2 ปี ไม่มี

ความแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแสดงว่าศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี และมากกว่า 2 ปี มีพฤติกรรมกรมการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าประสบการณ์การนิเทศการศึกษาไม่ใช่ตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้พฤติกรรมกรมการนิเทศแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุม มีสุข (ชุม มีสุข, 2523) ซึ่งได้วิจัยกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์จังหวัด โดยการสุ่มตัวอย่างจากศึกษานิเทศก์จังหวัดเองพบว่า ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งของศึกษานิเทศก์กลุ่มอายุไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมากกว่า 5 ปี ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าประสบการณ์ของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอทั้ง 2 กลุ่ม เป็นระยะเวลาที่สั้นจึงไม่พบความแตกต่างระหว่างประสบการณ์กรมการนิเทศ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการรับรู้ของกลุ่มประสบการณ์กรมการนิเทศต่ำกว่า 2 ปี สูงกว่ากลุ่มประสบการณ์กรมการนิเทศมากกว่า 2 ปี ในเรื่องการกระตุ้นผู้ร่วมงานอื่นนอกเหนือจากตัวปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน การส่งเสริมให้ครูริเริ่มพัฒนาการเรียนการสอน การมีความพร้อมในการช่วยเหลือครูแก้ปัญหาส่วนตัวและการสอน การให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญและร่วมมือในการวางแผน ความสนใจต่อการทำงานของกลุ่มครูเสมอ การสนับสนุนให้ครูประเมินผลงานเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงงาน เหตุที่กลุ่มประสบการณ์กรมการนิเทศต่ำกว่า 2 ปี มีการรับรู้สูงกว่าในเรื่องดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์บรรจุใหม่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานสูง ต้องการให้ครูยอมรับนับถือ และเป็นงานใหม่ที่ท้าทายความสามารถของตน

2.1.4 พฤติกรรมกรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์จำแนกตามความพึงพอใจต่ออาชีพ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีความพึงพอใจต่ออาชีพและไม่พึงพอใจ ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ซึ่งแสดงว่าศึกษานิเทศก์ที่มีความพึงพอใจต่ออาชีพและไม่พึงพอใจ มีพฤติกรรมกรมการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกัน การที่ศึกษานิเทศก์ที่ไม่พึงพอใจต่ออาชีพ มีพฤติกรรมกรมการนิเทศศึกษาอยู่ในระดับมากหรือไม่มีความแตกต่างไปจากศึกษานิเทศก์ที่พึงพอใจต่ออาชีพ ทางจิตวิทยาสังคมเรื่องการรับรู้บุคคล

ของ คร. ชีระพร อุวรรณโณ (ชีระพร อุวรรณโณ, 2521) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมอาจมีมากหรือไม่มีเลยก็ได้ แต่หลักฐานการวิจัยที่ระบุว่าความสัมพันธ์อาจเป็นไปได้สองทาง คือทางหนึ่งทัศนคติเป็นเครื่องชี้แนะหรือกำหนดพฤติกรรม และอีกทางหนึ่งพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้แนะหรือกำหนดทัศนคติ การที่พยายามจะระบุลงไปว่าอิทธิพลทางใดทางหนึ่งมากกว่ากันอาจเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์อย่างเต็มที่หนทางที่จะเป็นประโยชน์กับความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม น่าจะเป็นการศึกษาเพิ่มเติมว่ายังมีปัจจัยอื่นใดอีกบ้างที่มามีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์นี้ และมีมากในสภาพการณ์เช่นไร ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจหรือไม่ต่ออาชีพศึกษานี้เทศก์ไม่มีผลทำให้พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันนั้น ควรจะต้องทำการศึกษปัจจัยอื่น ๆ จึงจะสามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้นได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการรับรู้ของศึกษานิสเทศก์ที่ไม่พึงพอใจในอาชีพสูงกว่ากลุ่มที่พึงพอใจในเรื่อง การสร้างสรรค์งานใหม่อยู่เสมอ การตัดสินใจแก้ปัญหาจากข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน และการมีความเชี่ยวชาญทางวิชาการจนเป็นที่ยอมรับของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศึกษานิสเทศก์กลุ่มที่ไม่พึงพอใจในอาชีพมีลักษณะบุคลิกภาพที่ต้องการอิสระทางวิชาการ มีความต้องการสร้างผลงานใหม่และเสรีภาพทางความคิด แต่ต้องมาอยู่ในระบบการทำงานที่มีขั้นตอนมาก จึงไม่พึงพอใจในอาชีพเท่าที่ควร

2.2 สมมุติฐานการวิจัย พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิสเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การสอน และวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2.1 พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิสเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามเพศ จากผลการวิจัยปรากฏว่า ครูประถมศึกษาชายและหญิง การรับรู้ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแสดงว่าครูประถมศึกษาทั้ง 2 เพศ รับรู้พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิสเทศก์ไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าเพศไม่ใช่ตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้การรับรู้พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีการรับรู้สูงกว่าเพศชายในเรื่องการส่งเสริมให้ครูริเริ่มพัฒนาการเรียนการสอน

2.2.2 พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษาจำแนกตามอายุ จากผลการวิจัยปรากฏว่า ครูประถมศึกษาทุกกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี 25-29 ปี 30-34 ปี 35-39 ปี 40-44 ปี 45-49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป การรับรู้ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแสดงว่า ครูประถมศึกษาทุกกลุ่มอายุ รับรู้พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าอายุต่างกัน ไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การรับรู้พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มอายุ 45-49 ปี มีการรับรู้สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ในเรื่องการทำงานมากขึ้น เพื่อให้งานที่ริเริ่มประสบความสำเร็จ กลุ่มอายุมากกว่า 50 ปี มีการรับรู้สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ในเรื่องการเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการสังเกตความรู้สึกของครูได้รวดเร็ว และทราวจึงใจไปสู่แนวทางที่พอใจ กลุ่มอายุ 25-29 ปี มีการรับรู้สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ในเรื่องการติดต่อกับหน่วยงานอื่น เพื่ออำนวยความสะดวกครู ความแตกต่างระหว่างกลุ่มครูในเรื่องดังกล่าวไม่อาจจะชี้ชัดได้ว่ามาจากสาเหตุใด ต้องอาศัยงานวิจัยที่ละเอียดกว่านี้

2.2.3 พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน จากผลการวิจัยปรากฏว่า ครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี 5-9 ปี 10-14 ปี 15-19 ปี 20-24 ปี และ 25 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแสดงว่า ครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน รับรู้พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าประสบการณ์การสอนไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่จะ

ทำให้การรับรู้พฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยคะ (พรทิพย์ ไวยโยคะ, 2524) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและค่าของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

2.2.4 พฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษา วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า วุฒิ ป.กศ. สูง หรือเทียบเท่า และวุฒิปริญญาตรี การรับรู้ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแสดงว่า ครูประถมศึกษาวุฒิการศึกษาต่างกัน รับรู้พฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่า วุฒิกการศึกษาไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การรับรู้พฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยคะ (พรทิพย์ ไวยโยคะ, อ้างแล้ว เรื่องเดิม) พบว่า ครูประจำการที่วุฒิกศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการรับรู้ของครูวุฒิป.กศ.สูง หรือเทียบเท่าสูงกว่าวุฒิอื่น ๆ ในเรื่องการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูให้บรรลุเป้าหมาย การแจ้งวัตถุประสงค์ก่อนให้ครูลงมือปฏิบัติงาน การช่วยให้กลุ่มครูวางแผนได้ถูกต้องรวดเร็ว การริเริ่มใช้วิธีการใหม่ในการแก้ปัญหา การสนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมมือร่วมปฏิบัติงานตามแผน การกระตุ้นให้กำลังใจ และชี้แนะครูได้ค้นพบความสามารถของตนเอง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้อำนวยการปรับปรุงตัวเอง การส่งเสริมให้ครูริเริ่มพัฒนาการเรียนการสอน ความสนใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูและร่วมแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจ ซึ่งอยู่ในด้านความเป็นผู้นำเกือบทั้งหมด และพบว่าครูวุฒิปริญญาตรีมีการรับรู้ต่ำกว่าวุฒิอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูวุฒิปริญญาตรี เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีวุฒิระดับเดียวกับตน จึงเห็นลักษณะความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์น้อยกว่าครูวุฒิอื่น ซึ่งมีวุฒิต่ำกว่า

2.3 สมมุติฐานการวิจัย พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ กับครูประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์กับครูประถมศึกษา จากผลการวิจัยปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์กับครูประถมศึกษามีการรับรู้แตกต่างกันทุกข้อรายการ ทั้งในด้านความเป็นผู้นำ และด้านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแตกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ข้อรายการที่แตกต่างกันมากที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำคือ การจูงใจครูและผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ การให้กำลังใจ และการชมเชยครู และผู้ร่วมงานที่ประสบความสำเร็จ และด้านกระบวนการกลุ่ม คือ ศึกษานิเทศก์สนใจต่อการทำงานของกลุ่มครูเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กังวล เอี่ยมสำอางค์ (กังวล เอี่ยมสำอางค์, 2526) ที่วิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ซึ่งวิจัยในลักษณะเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เช่นเดียวกัน พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ กระบวนการหมู่พวก บริหารบุคคล และการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกด้าน

การที่ศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์อยู่ในฐานะผู้ให้การนิเทศ ซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว ผู้ให้และผู้รับมักจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้ให้มักจะมีมองตนเองว่าให้มาก และผู้รับมักจะมีคาดหวังในสิ่งที่ต้องการไว้สูง จึงมักจะเห็นว่าได้รับน้อย อีกประการหนึ่ง ศึกษานิเทศก์ ในแต่ละอำเภอมียาจำนวนไม่เกิน 4 คน ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานวิชาการและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ศึกษานิเทศก์เห็นว่าตนเองปฏิบัติได้มาก โดยเฉพาะงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ทำให้การนิเทศครูผู้สอนแต่ละคนมีจำนวนน้อยครั้ง ดังนั้น ครูจึงไม่ทราบงานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ และคาดหวังว่าศึกษานิเทศก์ควรจะมีปฏิบัติงานนิเทศมากกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์หญิงมีพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาในเรื่องการกระตุ้นผู้ร่วมงานอื่นนอกเหนือจากปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน การให้กำลังใจ การยกย่องชมเชยครู และการมีความพร้อมในการช่วยเหลือครูสูงกว่า. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงน่าจะจัดคนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน โดยให้ศึกษานิเทศก์เพศหญิง ทำงานเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถพิเศษ ดังกล่าว และหาทางพิจารณาปรับปรุงคุณภาพของศึกษานิเทศก์ชายในค่านี้นี้ให้มากขึ้น

2. พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์กลุ่มที่มีประสบการณ์การนิเทศน้อยกว่า 2 ปี จะสูงกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์การนิเทศมากกว่า 2 ปี ในเรื่องการกระตุ้นผู้ร่วมงาน การส่งเสริมให้ครูริเริ่มพัฒนาการสอน ความพร้อมและความสนใจในการทำงานและประเมินผลงานของกลุ่มครู จากผลการวิจัยดังกล่าวทางหน่วยงานเหนือจึงน่าจะคงสภาพศักยภาพในส่วนนี้ของศึกษานิเทศก์ที่เริ่มทำงานใหม่ไว้ หาทางป้องกันมิให้ศึกษานิเทศก์มีเจตคติที่ไม่ดีต่อลักษณะงานที่ทำ โดยส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์ได้ทำงานวิชาการและการนิเทศการศึกษาอย่างแท้จริง ถ้าหากศึกษานิเทศก์ได้ทำงานอย่างอื่น เช่น งานธุรการแล้ว จะมีผลทำให้ศึกษานิเทศก์ลดบทบาทที่คาดหวังลงไป

3. จากผลการวิจัยพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ที่ไม่พึงพอใจในอาชีพพบว่า งานที่เป็นลักษณะเชิงสร้างสรรค์และเป็นวิชาการอย่างแท้จริง ศึกษานิเทศก์กลุ่มนี้กลับมีการรับรู้การปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มที่พึงพอใจในอาชีพ ลักษณะเช่นนี้ควรให้ศึกษานิเทศก์ได้มีบทบาทในทางวิชาการ เช่นเดียวกับข้อ 2 และหาทางลดเจตคติในเชิงลบให้หมดไป เพราะอาจจะทำให้การทำงานด้านวิชาการบกพร่อง และอาจจะสูญเสียบุคลากรที่มีความสามารถ โดยศึกษานิเทศก์จะเปลี่ยนสายงานใหม่ เช่น สายบริหาร เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์และครูมีการรับรู้แตกต่างกันเกี่ยวกับ พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทุกข้อรายการและทุกด้าน โดยครูประดม-ศึกษารับรู้ว่าศึกษานิเทศก์มีพฤติกรรมการนิเทศอยู่ในระดับน้อยกว่าการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ และข้อที่มีการรับรู้แตกต่างกันมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ได้แก่ การจูงใจครูและบูรณาการงานลงมือปฏิบัติงาน ดังนั้นศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องฝึกทักษะ ความเป็นผู้นำในเรื่องนี้ให้มากขึ้นเพื่อให้ครูยอมรับและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน อาจ ใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกและเป็นตัวอย่างในการทำงานที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ การให้กำลังใจและชมเชยครูและบูรณาการงานที่ประสบความสำเร็จ ศึกษานิเทศก์ควรมีการ ให้กำลังใจครู ชมเชยครูเท่าที่มีโอกาสจะอำนวย ในกรณีที่ครูประสบความสำเร็จ เช่น การจัดประกวดสื่อการสอน ครูดีเด่นในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น และควรจะมีความจริงใจ ในการชมเชยด้วย จึงจะทำให้ครูรู้สึกภาคภูมิใจ ด้านกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สนใจต่อการทำงานของกลุ่มครูเสมอ เมื่อมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติศึกษา-นิเทศควรมีติดตามผลการทำงาน คอยช่วยเหลือ แนะนำ ในโอกาสอันควร จะทำให้ ครูรู้สึกว่าศึกษานิเทศก์มีความห่วงใยและเห็นความสำคัญของครู

4. จากผลการวิจัยพบว่า ครูวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการรับรู้ ว่า ศึกษานิเทศก์มีลักษณะความเป็นผู้นำอยู่ในระดับน้อยกว่าครูวุฒิอื่น ๆ ศึกษานิเทศก์จะต้อง เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถโดยการเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหาร งานวิชาการ การศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จะทำให้ครูวุฒิปริญญาตรีให้การ ยอมรับมากขึ้น เพราะปัจจุบันความรู้ความสามารถของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ อยู่ใน ระดับใกล้เคียงกัน โอกาสที่ผู้รับการนิเทศจะไม่ยอมรับการนิเทศมีค่อนข้างมาก

5. การรับรู้พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา ทุกตัวแปร ทั้งด้านเพศ อายุ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา และอื่น ๆ มีความ สอดคล้องกันมากที่สุดในเรื่องที่ศึกษานิเทศก์จัดหาและบริการสื่อแก่ครูไม่เพียงพอ ศึกษานิเทศก์เองได้ยอมรับว่ามีการปฏิบัติน้อยเช่นกัน ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติควรจะสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอมีศูนย์ผลิตสื่อ ค้นแบบ และเพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่ศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการผลิตสื่อด้วย จะทำให้ ศึกษานิเทศก์ให้บริการครูอย่างทั่วถึง และศึกษานิเทศก์จะมีสื่อเป็นเครื่องมือในเทศเพื่อ ส่งเสริมการศึกษา นอกเหนือจากการนิเทศเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในลักษณะเชิงทดลอง ว่าลักษณะของการนิเทศแบบต่าง ๆ หรือพฤติกรรมการนิเทศลักษณะนั้น ๆ จะทำให้ผู้รับการนิเทศพึงพอใจและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงการสอนหรือไม่เพียงไร
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในเขตการศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการวิจัยจะมีความสอดคล้องกันหรือไม่
3. การวิจัยครั้งนี้ได้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษาที่เป็นผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเท่านั้น ควรทำการวิจัยการนิเทศการศึกษาของประธานกลุ่มโรงเรียนในฐานะผู้นำหน่วยงานวิชาการระดับกลุ่ม